

Национален съвет за журналистическа етика

РЕШЕНИЕ

№ 25/30.06.2021 г.

Комисията по журналистическа етика на свое редовно заседание на 30.06.2021 г. в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Нели Огнянова

ЧЛЕНОВЕ:

Александър Кашъмов

Бойко Василев

Весислава Антонова

Гена Трайкова

Диляна Илиева

Даниела Тренчева

Ирина Недева

Илия Вълков

изслуша доклад по жалба вх. № 08 - 007/2021 г. на С.Б.М. от гр. Нови Искър по повод видеоматериал (предаване), публикувано на интернет сайта www.gospodari.com на 27 януари 2021 г. под заглавие "Фирма за управление на имоти иска фантастични суми за вода и ремонти дейности от наематели (репортаж)"¹.

I. ПРОЦЕДУРА

1. Жалба с вх. No 08-007/2021 г. се отнася до нарушение на Етичния кодекс на българските меди, осъществено с видеоматериал и текст на сайта www.gospodari.com.
2. Жалбата е допустима по смисъла на чл. 7 и чл. 8 от Правилника за дейността на Комисията по журналистическа етика. Подадена е в срок и съдържа всички необходими реквизити.
3. Копие от жалбата и искане за становище са изпратени на доставчика.
4. По повод жалбата е постъпило писмено становище в срока, определен в правилника.

¹ <https://gospodari.com/%D1%84%D0%B8%D1%80%D0%BC%D0%B0-%D0%B7%D0%B0-%D1%83%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5-%D0%BD%D0%B0-%D0%B8%D0%BC%D0%BE%D1%82%D0%B8-%D0%B8%D1%81%D0%BA%D0%B0-%D1%84%D0%B0%D0%BD%D1%82/>

II. ЖАЛБА

Според жалбата на 27 януари 2021 г. в онлайн сайта www.gospodari.com е публикуван видеоматериал (репортаж) под заглавие "Фирма за управление на имоти иска фантастични суми за вода и ремонти дейности от наематели (репортаж)", който нарушава Етичния кодекс на българските медии. Видеорепортажът е наличен и във Фейсбук на страницата на сайта, на интернет адрес <https://www.facebook.com/gospodari/posts/10159171206044443>

Според жалбоподателя са нарушени разпоредби на Етичния кодекс на българските медии.

Жалбоподателят иска да се установи нарушение, да се публикува поправка и при неизпълнение да се порицае съответния носител на редакционна отговорност - според рубриката „За нас“ това е дружеството Глобал Груп.

III. РАЗПОРЕДБИ ОТ ЕТИЧНИЯ КОДЕКС НА БЪЛГАРСКИТЕ МЕДИИ, ЧИЕТО НАРУШАВАНЕ СЕ ТВЪРДИ:

1.1 Точност,

1.1.1 Ще предоставяме на обществото точна и проверена информация и няма преднамерено да скриваме или изопачаваме факти., 1.1.2 Няма да публикуваме информация, за която знаем, че е невярна., 1.1.3 Няма да подвеждаме обществото и ясно ще посочваме къде са използвани манипулирани текстове, документи, образи и звуци., 1.1.4 Ясно ще разграничаваме фактите от коментарите и предположенията., 1.1.5 В коментарите и анализите ще се стремим да представяме разнообразни мнения и гледни точки., 1.1.6 При отразяване на спорове ще се стремим да дадем възможност на засегнатите страни да изразят своята позиция.,

1.2 Поправки,

1.2.1 Ще публикуваме ясна и достатъчно забележима поправка, щом бъде доказано, че е публикувана неточна или подвеждаща информация, и ще се извиним, ако е необходимо., 1.2.2 Ще предоставяме право на отговор на лица и организации, засегнати пряко от неточни или подвеждащи публикации.,

2.1.1 Ще събираме информация с честни и законни средства., 2.1.2 Ако използваме уловки, скрити камери и микрофони или друга специална техника, както и прикриване на професионалната си идентичност, това ще става, само ако няма друг начин да осигурим изключително важна за обществения интерес информация; ще посочваме в информацията, че са използвани такива методи.,

2.2 Тормоз,

2.3 Неприкосновеност на личния живот,

IV. СТАНОВИЩЕ НА ОТВЕТНАТА СТРАНА

Получено е становище от Глобал Груп, подписано от управителя на Глобал Уеб.

Преди всичко се изяснява, че медията не се е присъединила към Етичния кодекс на българските медии формално, но спазва неговите стандарти, поради което отговаря на искането за становище по постъпилата жалба. Според становището става дума за репортаж,

² <https://gospodari.com/%D1%84%D0%B8%D1%80%D0%BC%D0%B0-%D0%B7%D0%B0-%D1%83%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5-%D0%BD%D0%B0-%D0%B8%D0%BC%D0%BE%D1%82%D0%B8-%D0%B8%D1%81%D0%BA%D0%B0-%D1%84%D0%B0%D0%BD%D1%82/>

първа част от журналистическо разследване за системна неправомерна практика на Управление.БГ ЕООД в отношенията му с наематели. Репортер е посетил офиса на дружеството и е интервюирал представител, който е бил там в момента. Гледната точка на дружеството може да се види във видеоматериала. Информацията е достоверна и проверена. Няма нарушение на изискването за добър тон и благоприличие. Скрытата камера е използвана не от дружеството, а от потърпевш гражданин.

Според становището медията не е извършила нито едно от твърдените в жалбата нарушения.

V. ФАКТИ

КЖЕ установи, че и на посочения интернет адрес на сайта, и в профила на дружеството във фейсбук е налице видео с продължителност около седем минути. Репортажът е придружен с означение „скрита камера“ и текст: „Скъпи приятели, към нас се обърнаха хора, които имат оплакване от начините на действие на фирмата за управление на имоти, носеща името УПРАВЛЕНИЕ БГ. В този първи репортаж по темата ще чуете историята на наемател, от когото са искани 2500 лева за вода, а за леки драскотини по стените – близо 900 лева за пребоядисване на целия апартамент, не само на трите стени, където са били те. Гледайте репортажа на Д. Й.! Ако имате подобни сигнали и сте запознати с такива практики, сигнализирайте ни!“ В репортажа наемател на апартамент разказва за отношенията си с дружеството, като жалбоподателят С.Б.М. е представен като негов служител, включен в неправомерни практики, например отчитане на несъществуващо потребление на вода, удостоверено от наемателя със снимка на водомера. В репортажа е включен близо двеминутен разговор на наемателя с жалбоподателя, при което той признава разминаване на своите констатации с фактите с репликата „Добре, осъди ме за два дена“ (колкото е разликата във времето за освобождаване на имота). Видеоматериалът завършва с уверение на репортера, че ще се обърне към съответните институции и разследването ще продължи.

При търсене на сайта³ се установява поредица от последващи видеоматериали, както следва:

29 януари. Засегнати от Управление БГ не спират да търсят Господарите (репортаж)

1 февруари Управление БГ в челен сблъсък с Господарите(репортаж)

10 февруари Управление БГ: Владимир Путин стои зад нас(репортаж)

15 февруари Господарите по следите на строители и брокери заради Управление БГ(репортаж)

22 февруари След разследване на Господарите КЗП подхваща Управление БГ(репортаж),

като всеки от тях е гледан между 7000 и 19700 пъти към момента на изготвяне на решението. Поредицата от видеоматериали е довела до институционална намеса от страна на Комисията за защита на потребителите, тоест разследването достатъчно убедително е успяло да представи основанието за такава намеса.

³ Търсене по името на дружеството „Управление БГ“ в сайта на Господарите:

<https://gospodari.com/?s=%D0%A3%D0%9F%D0%A0%D0%90%D0%92%D0%9B%D0%95%D0%9D%D0%98%D0%95+%D0%91%D0%93>

VI. МОТИВИ

Екипът на медията www.gospodari.com е известен с журналистически разследвания. Разследванията нерядко са по писма и сигнали на граждани, какъвто е и случаят в разглежданата преписка. От видеорепортажа става ясно, че гражданин – наемател на жилище – твърди, че дружество за управление на имоти има проблематични, възможно дори незаконни практики в отношенията си с наемателите.

Във видеоматериала, по повод на който е постъпилата жалба, се обсъждат два конкретни въпроса – коректното установяване на състоянието на имота при освобождаването му и коректното отчитане на разходваната от наемателя вода. Ако по първия въпрос репортажът не предоставя доказателства, а само разказа на наемателя, по втория въпрос са показани снимки на електромер, които – заедно с разказа на наемателя – представляват основание за едно журналистическо разследване, каквото медията е предприела.

Видеоматериалът от 27 януари трябва да се разгледа като елемент от журналистическото разследване, резултатите от което са обективирани в шест отделни публикации (предавания) на посочените по-горе дати в периода 27 януари – 22 февруари 2021 г. Разгледани заедно, те дават широка картина на позициите и гледните точки на граждани, бизнес и институции. Не се установява манипулация на зрителите, засегнатите страни са изложили позициите си. В становището на медията се казва, че репортерът е потърсил жалбоподателя и управителя на дружеството, но не ги е намерил и в отсъствието им е интервюирал друг служител, така че гледната точка на дружеството присъства в разследването.

Ето защо КЖЕ не установява нарушение на стандартите в 1.1. Точност, а именно: 1.1.1 Ще предоставяме на обществото точна и проверена информация и няма преднамерено да скриваме или изопачаваме факти., 1.1.2 Няма да публикуваме информация, за която знаем, че е невярна., 1.1.3 Няма да подвеждаме обществото и ясно ще посочваме къде са използвани манипулирани текстове, документи, образи и звуци., 1.1.4 Ясно ще разграничаваме фактите от коментарите и предположенията., 1.1.5 В коментарите и анализите ще се стремим да представяме разнообразни мнения и гледни точки., 1.1.6 При отразяване на спорове ще се стремим да дадем възможност на засегнатите страни да изразят своята позиция.,

КЖЕ не разполага с ресурс, нито има за цел да установи осъществявани ли са незаконни практики от дружеството Управление. БГ. Комисията приема обаче, че гражданите имат право да се обърнат за съдействие и установяване на истината към медия, която е известна именно с успешна разследваща журналистика.

В жалбата се иска поправка. Комисията не установява неистинни твърдения, които да подлежат на поправяне от страна на медията.

Следващата група стандарти, чието нарушаване се твърди, са свързани с личния живот и методите на събиране на информация. Жалбоподателят твърди, че е налице недопустима намеса в личния му живот (2..3.Неприкосновеност на личния живот); тормоз (2.2. Няма да

използваме заплахи, принуда и тормоз за събиране на информация) и е нарушен стандарта за законно и честно събиране на информация.

Комисията установи намеса в личния живот на жалбоподателя. Той е заснет по време на диалог с наемател без знанието му.

Следвайки практиката на Европейския съд за правата на човека и собствената си практика, КЖЕ приема, че не всяка намеса в личния живот е неправомерна. Това прочее е и стандартът, установен в т. 2.1.2 *Ако използваме уловки, скрити камери и микрофони или друга специална техника, както и прикриване на професионалната си идентичност, това ще става, само ако няма друг начин да осигурим изключително важна за обществения интерес информация; ще посочваме в информацията, че са използвани такива методи.*

КЖЕ взе предвид и факта, че скритата камера не е осъществена от журналистите, а е запис от потърпевш наемател в момент, когато медията не е била още сезирана и репортерите е нямало как да документират отношенията между наемателите и жалбоподателя, вкл. установените нарушения (разминаването в сроковете).

Все пак КЖЕ приложи балансиращо упражнение с цел да се установи

- (1) дали е налице друг, преобладаващ обществен интерес;
- (2) дали има друг начин да се осигури важна за обществения интерес информация и
- (3) дали използването на скрити камери е означено в предаването/публикацията.

Предвид обществения интерес от защита на правата на потребителите първият критерий е изпълнен. Използването на скрита камера е означено върху кадъра, с който се представя предаването – „Недоволство от фирма за управление на имоти (скрита камера).“ Що се отнася до въпроса дали може да се установи истината за поведението на служителите на дружеството с други средства, КЖЕ смята, че в записва жалбоподателят сам признава свои пропуски и нарушения (Съдете ме!), което не би направил пред камера.

Ето защо КЖЕ не установява нарушение на стандартите в 2.1., 2.2. и 2.3.

Няма данни и за нарушаване на стандарта за благоприличие, споменат в жалбата.

РЕШЕНИЕ:

Като взе предвид изложеното, КЖЕ намира, че жалбата е неоснователна по всички претендирани разпоредби.

Съгласно Правилника за дейността на Комисията за журналистическа етика решението да се изпрати на заинтересованите страни в 7-дневен срок от изготвянето на мотивите.

Председател на КЖЕ:

Нели Огнянова

Изпълнителен директор на
Фондация НСЖЕ :

Адриана Попова